Anul XLVII 10 Pagini EXEMPLARUL In ţară 3 lei In străinătate 6 lei 10 Pagini Nr. 131 Vineri 13 Iunie 1930

UNIVERSUL

CELE DIN URMĂ STIRI DIN LUMEA ÎNTREAGĂ

TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE

ABONAMENTE IN ŢARA Lei 200 pe 3 luni, Lei 380 pe 6 luni, Lei 750 pe 12 luni. Pe o lună Lei 80. In străinătate în raport cu tariful poştal şi valuta

ABONAMENTE la „VESELIA" „UNIVERSUL COPIILOR" „UNIVERSUL LITERAR" ZIARUL CĂLATORIILOR Câte 220 lei în ţară

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN

DIRECTOR: STELIAN POPESCU

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: Bucureşti, Str. Brezoianu No. 9-11

TELEFON: DIRECŢIA 313/72—364/64 ADMINISTRAŢIA 313/71 SECRETARIATUL DE REDACŢIE 356/43 REDACŢIA: CORESP. CU PROVINCIA 302/98—335/31

BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIATIUNII" SIBIU

Să profităm!

Apărătorii nărăvaşi ai adversarilor ordinei publice nu vor să scape prilejul schimbării depe Tron fără să le aducă apă la moară.

Ei cer amnistie.

In orice ţară, amnistia e ceva excepţional. Ea intervine numai în cazuri extraordinare şi numai în măsura care n'o transformă în încurajare a relelor iertate.

Noi, mulţumită faptului că protectorii făuritorilor de agitaţii au fost ascultaţi cu inimă uşoară, am ajuns să suferim de amnistie cronică. Nu se întâmplă un eveniment, prevăzut sau neprevăzut, bun sau rău, să nu ne pomenim cu amnistii. Desfidem să se susţină că s'au dat undeva pe lume atâtea amnistii dela războiu încoace.

Nu numai atât, dar în alte părţi amnistiile se rezumă la câteva infracţiuni, mai totdeauna mărunte, pe când la noi se generalizează fără nici-o limită. S'a mers până acolo încât, — lucru ne mai văzut, — prin amnistia din Iunie 1929 s'a tras cu buretele aproape peste toate crimele care nu fuseseră judecate în termenul prescripţiei, deşi procedura funcţionase şi prscripţia era imposibilă!

Acum se cere amnistia şi „Adevărul" insistă mai ales pentru *„infractorii politici"*.

Argumentele sunt delicioase.

Primul: *„Nu există moment mai potrivit pentru ea decât acum"*. Adică atunci când spionajele, complotturile, loviturile comuniste se ţin lanţ, când parchetele cicile şi militare, când tribunalele ordinare şi speciale nu prididesc cu instruirea şi judecata vrăşmaşilor siguranţei interne şi externe a Statului!

Altul: *„Ar fi timpul ca acum... să ne gândim şi la opera de consolidare sufletească prin ogoirea sufletelor ce se cred — multe din ele pe drept — victime ale răzbunării sau ale unor concepţii prea rigide"*. Pentru consolidarea Statului nu mai rămâne decât să... ogoim pe Ecaterina Arbore şi pe toţi ceilalţi urmaşi ai lui Max Goldstein, bombagiul dela Senat, unii din ei colaboratori ai ziarului improvizat în monitor al amnistiilor.

Insfârşit, amnistia se impune ca una ce este *„atât de indispensabilă pentru prosperitatea ţării"*. In asta stă viitorul ţării!

Deşi bătem recordul amnistiilor „Adevărul" găseşte că la noi *„s'a acordat cu multă parcimonie"* şi de aceea *„să fie de astă dată lărgită şi să îmbrăţişeze pe toţi infractorii politici"*.

„Toţi", nu numai o parte. S'a uitat numai să se ceară amnistia şi pentru cei viitori.

„Lupta" e şi mai practică: cere amnistia şi pentru abuzurile de încredere. Paza bună...

Frauda şi criminalitatea, agitaţiile contra siguranţei interne şi externe a Statului cresc mereu. Dacă anumite împrejurări sociale postbelice îşi au partea lor în acest flux nefericit. nu e mai puţin adevărat că amnistiile au o parte şi mai mare. S'a iertat şi s'a încurajat cu nemiluita. Consecinţele se văd.

Fiind normal ca evenimentele socotite importante să folosească societăţii, nu să aibă urmări păgubitoare, credem că amatorii de amnistii cu toptanul nu vor găsi şi de astădată o încurajare dovedită periculoasă. şi de care autorii devin responsabili în măsura gravităţii consecinţelor.

DEFILEUL BICAZ

Fabrică de monete false la Madrid

Madrid, 10 (Rador).— Poliţia a descoperit o fabrică de monete false. Au fost operate mai multe arestări.

—xox—

FILME

M-me Mary era una din cele mai distinse cărturărese din Nisa. In definitiv, când omul se duce iarna la căldură, trebue să aibă şi plăcerea să-şi cunoască viitorul.

In August trecut, o văduvă bogată, d-na Simonnot, se adresează acestei personalităţi şi ea îi face bucuria să-i spună c'a văzut în somn spectrul scumpului răposat.

Satisfacţia fu atât de mare, încât aurul din poşeta d-nei Simonnot începu să ia loc pe masa d-nei Mary, şi după el, bijuteriile.

După câteva şedinţe, spectrul destăinui cărturăreei, că singurul mijloc ca văduva să se întremeze de o veche boală, era să dea bani cât mai mulţi, pe care d-na Mary îi punea într'un plic pecetluit cu ceară roşie şi purtat de d-na Simonnot în sân.

Plicul trebuia împrospătat des şi alimentat mereu, pentru ca răposatul să fie tot mai vesel şi boala văduvei să se vindece cât mai repede.

Dar cum suferinţele deveneau din potrivă, tot mai grele, iar banii se duceau tot mai repede, d-na Simonnot se crezu în drept să ceară şi avizul altora, dela cari primi sfatul să desfacă plicul din corsaj.

Descoperirea fu teribilă: în loc de bani şi de bijuterii, foi de calendar!

Când poliţia se repezi la cărturăreasă, stabili că ea dispăruse, iar nefericita naivă, jefuită de sute de mii de franci, constată cu durere că nu lăsase în locu-i măcar..... spectrul răposatului!

Don José

DATORII IMEDIATE

—oxo—

Criza de guvern a întrerupt acţiunea desperată de legiferare alandala a guvernului Maniu.

Fostul guvern rămâne etichetat, ca cel mai producător de harababură legiferantă.

Parlamentul a fost silit să voteze camioane de legi, fără să ştie ce votează.

Miniştrii simţeau un fel de voluptate în cursele de a propune cât mai multe proecte, cu atât mai lipsite de rost, cu cât erau mai nestudiate.

S'a prelungit astfel fără noimă sesiunea parlamentară, ca să se plătească din impozitele cetăţenilor, diurne peste diurne, parlamentarilor, cari nu ştiau ce votează din proectele babilonice ale miniştrilor, cuprinşi de paludismul semnării proectelor de legi.

Milioanele risipite astfel pe maculatură şi diurne trebuia să aibă o întrebuinţare şi mai utilă şi mai cinstită.

Guvernul, care va veni, va trebui să fie preocupat de chestiunea economico-financiară, în primul rând.

Or, prima datorie în acest domeniu o formează economia bugetară. Economii cu diurnele parlamentare; economii cu aplicarea legii administrative; economii prin revizuirea atâtor regii autonome, cu care se cheltueşte imens, — aproape jumătate din veniturile statului plătindu-se membrilor din consiliile de administraţie; economii prin revizuirea legiuirilor fiscale ale monumentalului incoerent, care a trecut pela ministerul de finanţe.

Consultările pentru formarea guvernului nu s'au terminat. Tendinţa e să se facă un guvern de concentrare. Nu se ştie, dacă încercarea va isbuti. Dar oricare va fi guvernul de mâine, nu se poate să nu pornească la drum, FARA GRIJA DE CAPETENIE DE A REVIZUI TOT CE-A DEZORGANIZAT, TOT CE-A FARAMIŢAT FINANCIARUL SINISTRU AL D-LUI MANIU.

Nu-i român conştient, care să nu-şi dea seama, că în măsura în care financiarul d-lui Maniu se aruncă mai furios cu reformele sale fiscale şi financiare în parlament, în aceeaş măsură criza se accentua, comerţul luneca pe panta falimentelor, industria îşi lăsa obloanele şi sărăcia îşi arăta doliul.

Guvernul, care va urma, nu se poate să nu ţină seamă de această primordială îndatorire: SA ŞTEARGA AMINTIREA CELUI CARE A PANGARIT MINISTERUL DE FINANŢE PRIN MANIFESTARILE SALE DEZECHILIBRATE şi prin concepţiile sale netrebnice.

*

Categorii întregi de cetăţeni au exultat de bucurie, când a trebuit să fie dat la o parte vistiernicul d-lui Maniu.

Podgorenii erau profund ameninţaţi în însăşi existenţa lor, dacă mai sta la ministerul de finanţe apucatul d-lui Maniu.

Dar nu numai podgorenii erau ameninţaţi de legiuiri pripite şi de apăsare, ci şi alte categorii sociale.

Aşa, din cauza unui proect nestudiat şi părtinitor, — aşa zis sanitar, — medicii erau nemulţumiţi, droghiştii gata să fie aruncaţi în ruină, dentiştii scoşi din meserie.

In acelaş cadru intră şi proectul legii avocaţilor şi cel al asigurărilor sociale, împotriva căruia au protestat cu egală amploare şi marii şi micii industriaşi şi meseriaşii şi lucrătorii.

M. S. Regele, informat asupra acestor situaţii, va recomanda fără îndoială guvernului, care va veni, să împace sentimentul ţării, să înlăture ameninţările legiuirilor de sufocare.

Populaţia a respirat liniştită la căderea guvernului Maniu şi crede că au căzut şi toate proectatele ameninţări de legiferări alandala.

B. R. T.

UNIUNEA FEDERALA EUROPEANA

de V. V. Pella
Profesor universitar

VII

— Stat Federal sau Confederaţie de State? —

Terenul politic al Uniunii preconizată astăzi de d-nul Briand, a fost preparat printr'o serie de acorduri sau prolecte de acorduri tinzând la garantarea securităţii statelor europene.

Ţinând seama că pactul Societăţii Naţiunilor îngăduie încă răsboiul în anumite cazuri, ţinând seama că marea instituţie de la Geneva nu este încă în măsură să asigure pacea printr'un sistem de sancţiuni efective,— reprezentanţii unor anumite state mai expuse pericolului răsboiului, au căutat cu drept cuvânt să supleeze aceste lacune ale pactului Societăţii Naţiunilor prin *pacte limitate de neagresiune.*

In ce priveşte România şi relaţiunile ei cu anumite state vecine, este *locul să reamintim că ideia unor pacte de neagresiune a fost susţinută pentru prima oară de Ion Brătianu la Conferinţa de la Genova.*

Aceeaşi idee a fost preconizată de d-nii Duca şi Mitilineu la Adunările Societăţii Naţiunilor.

Insfârşit, *acordul dela Moscova din 9 Februarie 1929* pentru punerea în vigoare a pactului Kellog între statele semnatare ale acelui acord, înainte chiar de ratificarea pactului de către celelalte puteri, cât şi faptul că toate partidele noastre politice au aprobat fără de nici o rezervă expunerea făcută în Parlament cu această ocazie de către d-nul Mironescu, ne dovedeşte că oamenii noştri de stat au căutat să dea României o garanţie de securitate cel puţin prin pacte limitate de neagresiune.

In aceiaşi ordine de idei, şi referindu-mă la instituţiunile neoficiale, aş putea reaminti atât sugestiunile făcute în numele României de d-nul Mircea Djuvara la Conferinţa de la Varşovia a Asociaţiunilor pentru Societatea Naţiunilor şi la Conferinţa Uniunii Interparlamentare de la Berlin, cât şi propunerile făcute de mine Biroului internaţional al păcii, în vederea încheerii unui pact multilateral de neagresiune între ţările balcanice.

După soarta dureroasă a Protocolului din 1924 care stabilise principiul unei securităţi generale, după rezultatele la care s'a ajuns prin acordurile de la Locarno din 1925, acorduri cari, *nesocotind principiul că securitatea, cel puţin pentru Statele europene, ESTE UNA ŞI INDIVIZIBILA,* au organizat două păci în Europa, *o pace occidentală garantată de Marea Britanie şi de Italia (Pactului Rinului) şi o pace orientală negarantată de aceste două mari puteri,* era firesc ca statele din continentul nostru să caute cel puţin în pactele limitate de neagresiune, acea securitate pe care nu le-o putuse garanta pactul Societăţii Naţiunilor.

Chiar dacă nu s'au putut înfăptui dezideratele tinzând la realizarea unui *Locarno mediteranian,* unui *Locarno între toate Statele ce s'au format în urma desmembrării Austro-Ungariei,* sau a unui *Locarno-balcanic,* — nu este însă mai puţin adevărat că tendinţa generală a statelor din Europa de a-şi obţine securitatea prin mijloace pacifice, a pregătit terenul politic al Uniunii federale europene.

Acest teren a mai fost pregătit şi prin *acordurile recente de*

Continuare în pag. 2-a

Amintirile unui diplomat sovietic

de G. Bessedowscky
fost însărcinat de afaceri şi prim consilier de ambasadă al U. R. S. S. la Paris.

III

— Secretul comisariatului afacerilor străine —

Intr'o zi, ambasadorul Obolensky mă chemă la el. Avea aerul că e foarte preocupat. Sub garanţia celui mai mare secret, mă informă că Loganovsky a primit dela Unschlicht, preşedintele secţiei polone a Internaţionalei III, ordine cerându-i să comită acte teroriste pe teritoriul Poloniei spre a „intensifica luptele de clasă". Dar comuniştii poloni erau desemnaţi să se pună în fruntea unei organizaţii teroriste, şi anume locotenentul Buginski şi sublocotenentul Vecerkevici. Obolensky mi-a explicat, că Loganovsky, agent special şi secret al Internaţionalei III în Polonia, va folosi aceste ordine ca să se dedea la o serie de atentate pe cât de stupide pe atât de inutile. Aceasta ar putea să compromită ambasada. Ii propusei să se scrie în acelaş timp o scrisoare comitetului central. Obolensky mi-a răspuns că nu i s'a urît încă cu viaţa şi că nu se va amesteca întru nimic în „această chestie murdară". Loganovsky va sfârşi prin a-şi frânge gâtul; dar el, Obolensky, nu va avea nici o răspundere, nici morală, nici formală.

Rezultatele îndeletnicirii lui Loganovsky se simţiră curând. Bombe isbucniră în sălile de redacţie ale gazetelor polone şi în organizaţiile politice, cu o perfectă alternare: o bombă la cei de dreapta, o bombă la cei de stânga. Se putea bănui, că partidele politice trecuseră la formele mexicane de luptă politică. Varşovia fu acoperită de un văl de mister şi groază. Teroriştii nevăzuţi rămâneau nepedepsiţi. Se găseau bombe în locuinţele portarilor, în sobe, sub mesele din redacţii. Se şi vorbea de „perioada bombelor"..

Dela primul atentat, Obolensky chemă pe Loganovsky şi-l chestionă în faţa mea.

Această convorbire nu dete nici un rezultat.

Schimbând tactica, am luat contact cu Sosnovsky, preşedintele partidului comunist polon. Insinuai că Loganovsky îl înlocuia în funcţiile sale de reprezentant al Kominternului, creindu-şi relaţii directe cu partidul comunist polon şi că nu se jena de loc; el nu lăsa să treacă nici un prilej ca să afirme că el, Sosnovsky, imbecil notoriu, trebuia înlocuit.

Sosnovsky, plin de amor propriu, căzu în cursa ce-i întinsei. Se plângea de procedeele lui Loganovsky, care, spunea el, îl trata fără menajamente şi ar fi profitat de relaţiile sale personale cu Unschlicht ca să-l discrediteze la Moscova; astfel, fără să ţină seamă de consimţământul lui, ar fi cerut de curând ca 300 comunişti poloni din cei mai activi şi mai încercaţi să fie puşi la dispoziţia lui ca să alcătuiască un nucleu de luptă.

Sosnovsky era în curent cu îndeletnicirea acestui nucleu de luptă.

In fiecare săptămână, cufere mari urmau să fie aduse dela Berlin la hôtel de Rome. Oamenii lui Loganovsky trebuiau să transporte aceste cufere ca să pună dinamita pe cari o conţineau precum şi ceasornicele producătoare de explozii pentru maşinile infernale, în divanurile instalate la Loganovsky. Comuniştii poloni s'ar fi plâns chiar în mai multe rânduri, că Loganovsky îi silea să comită atentate cu dinamită.

Bănuelile mele erau întemeiate.

M'am dus la Obolensky şi i-am explicat cam care era îndeletnicirea diplomatică a lui Loganovsky. Ca să-l înfricoşez, i-am explicat că el însuşi era la doi paşi de o mare primejdie, de oarece cantitatea de dinamită adunată de Loganovsky era suficientă să arunce în aer jumătatea oraşului, în vreme ce aceasta n'avea nici o însemnătate pentru mine, de vreme ce legaţia ukraineană era la o distanţă destul de mare de hôtel de Rome.

Obolensky era copleşit.

Avea lacrimi în ochi. Sau se gândea că Loganovsky îi va face să sară în aer cu tot hotelul, sau oamenii lui vor fi prinşi cu ocazia unuia din atentatele comise, şi atunci, el, Obolensky, va fi asasinat de mulţime cum s'a mai întâmplat cu ambasadorul rus Griboodov, la Teheran. Obolensky mi-a spus, că a primit dela Cicerin o scrisoare cifrată în care îi expunea că biroul politic însărcinase pe Loganovsky cu anumite atentate împotriva anumitor gări importante şi împotriva arsenalelor; toate acestea în vederea unui viitor război apropiat cu Polonia. I-am răspuns, că toate guvernele au obiceiul să pregătească războiul, lucrul fiind perfect licit. Dar, am adăogat, este inadmisibil ca să fie comise atentate prin intermediul funcţionarilor cari se bucură de imunitate diplomatică. Şi mai inadmisibil este planul după care dinamita este pusă la dispoziţia lui Loganovsky, fanatizat de această idee absurdă că ar fi posibil să se provoace un război civil presărând bombe în sălile de redacţie ale ziarelor.

Obolensky mi-a făgăduit să trimeată o scrisoare lui Dzerjinski, cerând să se interzică lui Loganovsky de a utiliza dinamita pentru atentate politice.

Atentatele şi exploziile urmau.

(Reproducerea interzisă în România).

IN NORDUL BUCOVINEI

Corpul didactic românesc in propagandă la sate

Nimeni nu-i profet in ţara lui

— Un savant român preţuit in străinătate mai mult decât la noi —

E adevărată zicala, că nimeni nu-i profet în ţara lui. Este cazul savantului nostru, d. prof. dr. G. Marinescu, a cărui activitate ştiinţifică e preţuită în străinătate mai mult de cât în ţară. Intr'adevăr, se cunosc strălucitele succese repurtate de marele nostru neurolog în turneul ştiinţific prin America latină, despre care presa acelui continent a avut, pe bună dreptate, numai cuvinte omagiale.

Nu mai vorbim de recentul succes repurtat la Viena, unde lumea ştiinţifică i-a dat marelui nostru academician prinosul celei mai meritate laude. De altfel, d. prof. dr. G. Marinescu a fost pretutindeni întâmpinat în străinătate, cu admiraţiunea cuvenită unui ambasador al ştiinţii româneşti. D-sa va face în curând un nou turneu ştiinţific în America, probabil pentru că, pe meleagurile străine, simte că oamenii cinstesc cu mai multă căldură şi dreptate vrednicia semenilor lor.

La noi, afară de cinstirea pe care, pe bună dreptate, i-a adus-o de curând forul academic al României Mari, nimic nu s'a mai făcut care să învedereze că ţara preţueşte aşa cum se cuvine pe un fiu ales al ei. Pe când se creiază institute de activitate ştiinţifică unor valori, a căror faimă nu numai că n'a trecut graniţele ţării, dar n'a fost consacrată încă nici măcar în cuprinsul ei, marelui nostru neurolog i se refuză posibilitatea creării unui institut de ştiinţă, sub cupola căruia d. prof. dr. G. Marinescu să poată lucra mai departe pentru promovarea ştiinţei sub pavilion românesc.

Facem o simplă constatare ca să dovedim, încă odată, cât de mult se adevereşte şi la noi zicala că nimeni nu-i profet în ţara lui.

L. I.

A fost sau nu încercare de atentat la calea ferată?

Craiova, 10 Iunie

In privinţa tentativei de atentat pe c. f. r., dintre Craiova şi Işalniţa, comunicăm amănuntele de mai jos, deoarece comunicatul direcţiei generale este exagerat.

N'au fost patru şine demontate, nu s'au găsit eglize şi buloane aruncate în şanţ şi nici unelte de demontat linia.

Iată care este adevărul: Cantonierul Cojocaru, dela primul canton de lângă Craiova, revizuind linia, a găsit — zice el — în dimineaţa zilei de 9 Iunie, la km. 253+100, două eglize şi 14 buloane demontate. Ajutorul colegului său, dela cantonul vecin, a montat la loc şi eglizele şi buloanele.

De acest fapt, Cojocaru n'a înştiinţat staţia, ci doar pe picherul care a venit mai târziu în inspecţie şi a găsit linia reparată.

Picherul a adus cazul la cunoştinţa serviciului de întreţinere, iar serviciul a comunicat direcţiei generale, în forma eronată în care s'a dat comunicatul.

Cercetările făcute azi la faţa locului, de d. Raliu Georman, inspector general al siguranţei, au dus la constatările arătate mai sus, din care nu se desprinde un atentat criminal şi, în deosebi în măsura în care-l arată direcţia.

Organele serviciului de întreţinere al c. f. r., care au luat parte la cercetări, stăruie însă în credinţa că un atentat s'a încercat. Şi atribue fapta criminală sau unor lucrători concediaţi, sau altora, dintr'un lot care a protestat de curând contra sporirii orelor de lucru.

Mai opinează organele dela c. f. r. că ar putea fi şi o neglijenţă. Această din urmă ipoteză pare mai verosimilă. Ea e împărtăşită şi de d. inspector general al siguranţei din Craiova, care se întreabă, cu drept cuvânt, cum ar fi putut opera atentatorii într'un punct, ce nu era depărtat nici cu 50 m. de un post militar de pe linie — aceasta e situaţia punctului dela km. 253+100 — şi mai ales pe lumina vie a lunii din noaptea de 8 spre 9 Iunie?

Urma neapărat ca atentatorii să fie şi văzuţi şi auziţi pe când lucrau.

Cercetările urmează.

—oxo—

Un ziarist american asasinat de bandiţi la Chicago

New-York, 10 (telegr. part).— După ultimile asasinate din ultimele zile, bandiţii a Chicago au înregistrat o nouă victimă la activul lor, omorând cu focuri de revolver, într'un tunel de pietoni de sub unul din bulevardele oraşului, pe cunoscutul reporter poliţist al ziarului „Chicago Tribune", Alfed Lingle.

Acesta contribuise, prin activitatea sa, mână în mână cu poliţia şi prin articolele scrise în susnumitul ziar, la descoperirea multor crime şi la prinderea a numeroşi bandiţi.

Se bănueşte că ucigaşii fac parte din banda lui Al. Capone.

„Chicago Tribune" a pus un premiu de 25.000 dolari pentru prinderea criminalilor.